

Wybrane techniczne środki
przymusu bezpośredniego

Paralizator elektryczny

Taser X26 – cz. II

Instrukcje postępowania

podinsp. Grzegorz Patrzek
podinsp. Marek Sulikowski
kom. Lubomir Stasiak

Zakład Wyszukolenia Specjalnego

Wybrane techniczne środki
przymusu bezpośredniego

Paralizator elektryczny

Taser X26 – cz. II

Instrukcje postępowania

Katowice 2013

Wszystkie fotografie zamieszczone w publikacji są własnością autorów.

Redakcja:
podinsp. Robert Perek

Redakcja techniczna i korekta:
Paweł Mięsiak

© Szkoła Policji w Katowicach, Katowice 2013. Pewne prawa zastrzeżone.

Niniejsza publikacja w całości stanowi materiał dydaktyczny Szkoły Policji w Katowicach.
Publikacja dostępna jest na licencji:
Creative Commons – Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Bez utworów zależnych
3.0 Polska (CC-BY-NC-ND) 3.0. Polska.

Postanowienia licencji są dostępne pod adresem:
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/pl/legalcode>

Spis treści

Wstęp	6
1. Przygotowanie do służby	7
2. Techniki interwencji z wykorzystaniem paralizatora Taser X26	10
2.1. Użycie z przyłożenia wobec osoby stosującej się do wydanych poleceń.....	10
2.2. Użycie z przyłożenia wobec osoby niestosującej się do wydanych poleceń.....	16
2.3. Strzał kartridżem ostrym do osoby niestosującej się do wydawanych poleceń	21
2.4. Strzał kartridżem ostrym w przypadku ataku na policjanta niebezpiecznym narzędziem.....	26
2.5. Użycie z przyłożenia wobec osoby atakującej policjanta pięściami – patrol dwuosobowy	33
2.6. Użycie z przyłożenia wobec osoby atakującej policjanta niebezpiecznym narzędziem – patrol dwuosobowy	34
2.7. Użycie z przyłożenia w przypadku próby naruszenia nietykalności osoby – patrol dwuosobowy	36
2.8. Strzał kartridżem ostrym w przypadku ataku na policjanta niebezpiecznym narzędziem – patrol dwuosobowy	38
3. Bezpieczeństwo	44
Literatura	46

Wstęp

Niniejsza publikacja została stworzona głównie z myślą o przyszłych użytkownikach paralizatora elektrycznego Taser X26, dlatego też stanowi doskonałą lekturę zarówno dla słuchaczy szkolenia zawodowego podstawowego i kursów specjalistycznych, jak również dla policjantów pełniących służbę w jednostkach terenowych policji.

Czytelnicy pierwszej części publikacji poświęconej paralizatorowi Taser X26 zapoznali się z podstawami prawnymi dotyczącymi możliwości użycia urządzenia w służbie, zasadami jego działania oraz budową. Opracowując drugą część publikacji staraliśmy się w prosty i przystępny sposób ukazać szereg przykładowych sytuacji, w których praktyczne użycie paralizatora jest zasadne od strony obowiązujących przepisów prawnych oraz kwestii związanych z bezpieczeństwem zarówno policjanta, jak i osoby obezwładnianej.

Opisane możliwości stosowania paralizatora zostały przedstawione w oparciu o własne doświadczenia zawodowe autorów oraz poparte własnymi spostrzeżeniami. Materiał dla swojej przystępności został dodatkowo wzbogacony fotografiami obrazującymi kolejne fazy wykonywanych czynności.

Należy podkreślić, że policjant mający na swoim wyposażeniu techniczny środek przymusu bezpośredniego jakim jest paralizator Taser X 26 powinien posiadać niezbędną wiedzę oraz umiejętności. Dlatego niezwykle ważne jest stałe doskonalenie techniki posługiwania się tym urządzeniem.

Łącznie obie części publikacji stanowią kompendium wiedzy poświęconej paralizatorowi elektrycznemu w ujęciu teoretycznym oraz praktycznym. Praca ta powinna ułatwić przyszłym użytkownikom opanowanie umiejętności stosowania paralizatora elektrycznego w codziennej służbie przy zachowaniu obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa oraz zasad bezpieczeństwa własnego i innych osób.

Rozdział 1.

Przygotowanie do służby

A. Przed przystąpieniem do służby policjant pobiera paralizator i zobowiązany jest dokonać jego sprawdzenia. Robi to bez podpiętego kartridża.

B. Po odbezpieczeniu tasera odczytuje się na wyświetlaczu stopień naładowania baterii. Jeżeli wyświetlacz wskazuje powyżej 20%, paralizator może zostać użyty w służbie.

C. Następnie sprawdza się prawidłowe działanie paralizatora przez dokonanie tzw. testu iskry (włączenie i wyłączenie urządzenia po zaobserwowaniu łuku elektrycznego wytworzonego pomiędzy elektrodami).

D. W dalszej kolejności policjant zdejmuje osłonę z kartridża.

E. Po wykonaniu ww. czynności policjant podłącza kartridż do paralizatora.

F. Po wykonaniu wymienionych czynności paralizator jest gotowy do użycia.

G. Tak przygotowany paralizator policjant wkłada do kabury.

Rozdział 2.

Techniki interwencji z wykorzystaniem paralizatora Taser X26

2.1. Użycie z przyłożenia wobec osoby stosującej się do wydanych poleceń

Policjant podejmujący interwencję wobec sprawcy.

Dla zachowania własnego bezpieczeństwa dobywa paralizator elektryczny.

Po wyjęciu paralizatora z kabury powinien w pierwszej kolejności wypiąć kartridż, a następnie poleca osobie zatrzymać się w bezpiecznej odległości i okazać dokument tożsamości.

Mężczyzna zaatakował i próbował uderzyć policjanta.

Zaatakowany policjant broni się, chwytając rękę napastnika.

Następnie przykłada paralizator do brzucha sprawcy i naciska spust. Dociska paralizator do ciała napastnika, by impuls stymulował jego mięśnie szkieletowe.

Działanie paralizatora powoduje napięcie mięśni i chwilową utratę równowagi u sprawcy.

Napastnik przewraca się do tyłu, upadając na plecy.

Następnie policjant wydaje polecenia:

Położ się na brzuchu!

Rozłóż szeroko ręce i nogi!

Patrz w drugą stronę! Daj ręce
na plecy! Nie ruszaj się!

Policjant chowa do kabury paralizator.

Zakłada napastnikowi kajdanki
na ręce z tyłu.

Następnie sprawdza osobę.

Po sprawdzeniu zakłada dźwignię łokciowo-barkową.

Po czym podnosi zatrzymanego.

Następnie odprowadza osobę.

2.2. Użycie z przyłożenia wobec osoby niestosującej się do wydanych poleceń

Legitymowana osoba zachowuje się nienaturalnie, jest nerwowa i agresywna.

Dla zachowania bezpieczeństwa własnego policjant dobywa paralizator elektryczny, wypina kartridż i bez kartridża trzyma taser w postawie bezpiecznej interwencyjnej.

Polecia osobie okazanie dokumentu tożsamości. Mężczyzna przystępuje do ataku na policjanta.

Zaatakowany policjant broni się chwytając rękę napastnika. Następnie przykłada paralizator do brzucha sprawcy i naciska spust. Dociska taser do ciała napastnika, by impuls paralizatora stymulował jego mięśnie szkieletowe.

Napastnik przewraca się na ziemię.

Policjant w dalszym ciągu trzyma taser przy ciele osoby, aby impulsy poprzez system nerwowy dotarły w całości do mięśni szkieletowych i spowodowały chwilowe obezwładnienie napastnika.

Policjant wykorzystuje to chwilowe obezwładnienie i przetacza osobę na bok. Asekuracyjnie przystawia paralizator do mięśnia tricepsu.

A następnie na brzuch, do postawy umożliwiającej założenie kajdanek.

W dalszym ciągu asekuracyjnie przystawia paralizator do mięśnia tricepsu.

Obezwładniony mężczyzna leży na brzuchu, a policjant unieruchamia go poprzez dociskanie kolanami do podłoża.

Po zablokowaniu ręki nogami w dźwigni łokciowo-barkowej chowa paralizator do kabury.

Wyciąga kajdanki, by je założyć sprawcy.

Zakłada kajdanki na ręce z tyłu i sprawdza, czy osoba nie ma niebezpiecznych narzędzi. Sprawdzenie zaczyna od głowy, przez kark, plecy, pośladki, do krocza i nóg.

Następnie mówi do sprawcy: połóż się na boku! Pomaga na tym boku się położyć i sprawdza bok osoby.

Policjant kładzie sprawcę na brzuchu. Przechodzi naokoło głowy.

Sprawdza drugi bok.

Po sprawdzeniu podnosi osobę do siadu i wydaje polecenie: zegnij prawą nogę!

Podnosi zatrzymanego.

Następnie odprowadza zatrzymanego.

2.3. Strzał kartridżem ostrym do osoby niestosującej się do wydawanych poleceń

Policjant rozpoznał osobę poszukiwaną i podjął czynności związane z legitymowaniem. Mężczyzna na widok policjanta przyjął postawę walki, po czym ruszył w jego kierunku.

Policjant, zachowując bezpieczną odległość, dobył paralizator, odbezpieczył, wycelował w kierunku napastnika.

Wydał polecenia do zachowania się zgodnego z prawem.

Mężczyzna nie reagował na polecenia i nacierał na funkcjonariusza. Został ostrzeżony o użyciu paralizatora, co też nie przyniosło oczekiwanego skutku. Policjant oddał celny strzał z kartridża ostrego w napastnika.

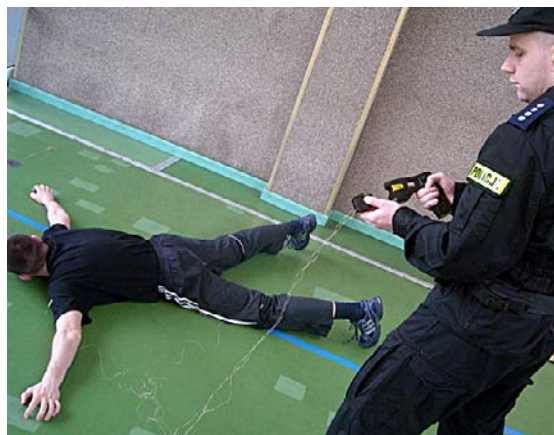
Po czym zdjął palec z języka spustowego i położył na korpus tasera. Sondy wbiły się w ramię i w udo powyżej kolana.

Przeptywająca między sondami energia obezwładniła napastnika, powodując jego upadek.

Napastnik podporządkował się wydawanym poleceniom. Gdyby się nie podporządkował, wówczas policjant nacisnąłby ponownie spust i zaaplikował sprawcy nową partię impulsów obezwładniających, co byłoby możliwe ze względu na połączenie sond kablami i nadal wpiętym kartridżem do tasera.

Napastnik leży spokojnie. Policjant, obserwując jego zachowanie, wypina z paralizatora kartridż.

Wkłada taser do kabury.

Następnie policjant stosuje dźwignie obezwładniające na kończyny górne.

Zakłada kajdanki i je zabezpiecza.

W rękawiczkach gumowych wyciąga sondy, zaczynając od wbitej w ramię,

a następnie z uda.

Wkłada do zużytego kartridża,
po czym przewijają rękawiczkę
i zabezpiecza kartridż.

Po sprawdzeniu osoby zakłada
dźwignię łokciowo-barkową
i podnosi napastnika.

2.4. Strzał kartridżem ostrym w przypadku ataku na policjanta niebezpiecznym narzędziem

Policjant interweniuje w sytuacji niszczenia mienia. Sprawca z niebezpiecznym narzędziem, np. siekierą, odwrócił się w stronę policjanta z zamiarem zaatakowania.

Osobnik wezwany do zaniechania czynu zabronionego i położenia niebezpiecznego narzędzia nie stosuje się do poleceń, atakuje policjanta.

Policjant, stosując zasadę minimalizacji skutków, zamiast broni palnej dobywa paralizator elektryczny. Odbezpiecza, strzela do sprawcy kartridżem ostrym z prawidłowej odległości i trafia dwiema sondami, które wbijają się daleko od siebie w ciało napastnika, w ramię i powyżej lewego biodra.

W wyniku działania paralizatora sprawca ugina nogi i przewraca się na plecy.

Wykorzystując chwilowe obezwładnienie sprawcy w wyniku działającego paralizatora (5 sekund), policjant podbiega do napastnika i nogą odsuwa siekiere, aby nie była w zasięgu ręki leżącego.

Gdy paralizator zakończył emitowanie impulsów, funkcjonariusz ostrzega napastnika, że w przypadku niepodporządkowania się poleceniom i próbie ataku na policjanta użyje ponownie paralizatora.

Sprawca odczuł na sobie efekt działania paralizatora i nie chce otrzymać następnej pięciosekundowej dawki impulsów, dlatego stosuje się do poleceń policjanta i powoli kładzie na boku, a następnie na brzuchu.

Ręce i nogi rozsuwa szeroko. Odwraca głowę tak, aby nie widział, co robi policjant.

Gdy sprawca leży spokojnie, policjant wypina z paralizatora wystrzelony kartridż i kładzie go blisko leżącego sprawcy.

Chowa paralizator do kabury.

Następnie policjant stosuje dźwignię na kończynę górną.

Trzymając kolanami rękę w dźwigni łokciowo-barkowej zakłada kajdanki.

Policjant przed sprawdzeniem ubiera rękawiczki gumowe.

Policjant dokonuje sprawdzenia osoby.

Usuwanie sond.

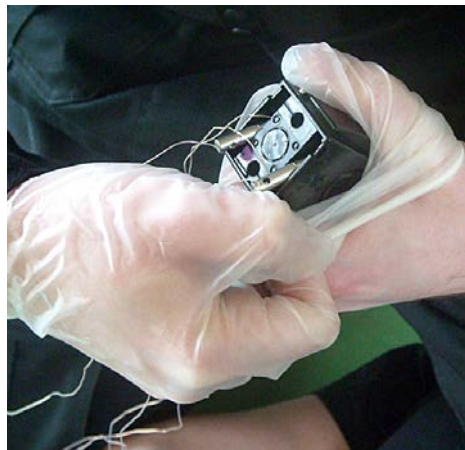
Lewą ręką poprzez ucisk i rozszerzanie
palców naciąga miejsce
wokół białej sondy,
a prawą ręką chwyta sondę.

Energicznym szarpnięciem w górę
wrywa ją z ciała.

Po sprawdzeniu osoby policjant kładzie
ponownie sprawcę na brzuchu i wkłada
sondy do kartridża.

Następnie przewija rękawiczkę i zabezpiecza kartridż. Przewody wysokiego napięcia należy urwać w pobliżu sond.

Policjant podnosi sprawcę, stosując dźwignię łokciowo-barkową.

Prowadzi osobę zatrzymaną do radiowozu.

2.5. Użycie z przyłożenia wobec osoby atakującej policjanta pięściami – patrol dwuosobowy

Podczas legitymowania mężczyzna zaatakował jednego z policjantów.

W tym czasie partner z patrolu dobywa paralizator.

Nie strzela z kartridża ostrego, ponieważ zachodzi obawa, że w przypadku szamotaniny może trafić policjanta. Stosuje paralizator z przyłożenia.

Po zastosowaniu paralizatora z przyłożenia, policjanci wykorzystują moment oszołomienia napastnika i obezwładniają go.

2.6. Użycie z przyłożenia wobec osoby atakującej policjanta niebezpiecznym narzędziem – patrol dwuosobowy

Interwencja policjantów w stosunku do osoby posiadającej niebezpieczne narzędzie. Wezwany do odstąpienia niszczenia mienia i położenia niebezpiecznego narzędzia rzuca się z pałką bejsbolową na policjanta.

Po skutecznym wytrąceniu pałki bejsbolowej napastnik chce zabrać policjantowi pałkę teleskopową. Policjant asekurujący, widząc co się dzieje, wypina kartridż i z odbezpieczonym paralizatorem podbiega do szarpiących się mężczyzn.

Wobec napastnika używa tasera z przyłożenia, dawkując impulsy w ramię.

Zastosowany impuls paralizatora spowoduje odrzucenie napastnika w bok.

Chwilowy ból i oszołomienie wykorzystuje atakowany policjant i obezwładnia napastnika, sprowadzając go do parteru za pomocą pałki teleskopowej.

Zakłada kajdanki na ręce z tyłu.

W parterze zakłada kajdanki, a drugą ręką stosuje dźwignię nadgarstkową.

W tym czasie asekurujący policjant ubezpiecza kolegę.

Po podniesieniu, stosując dźwignię łokciowo-barkową, prowadzą zatrzymanego.

2.7. Użycie z przyłożenia w przypadku próby naruszenia nietykalności osoby – patrol dwuosobowy

Podczas interwencji, w której występuje zagrożenie życia lub zdrowia, policjanci zastosowali ŚPB w postaci siły fizycznej, pałki teleskopowej i paralizatora elektrycznego Taser X26. Napastnik został wezwany do zaniechania czynności niezgodnych z prawem.

Napastnik nie reaguje na polecenia policjantów

Jeden z policjantów podejmuje decyzję o użyciu tasera.

Policjant przykłada paralizator do pleców agresora na wysokości mięśnia najszerzego grzbietu i naciska spust dociskając paralizator do ciała sprawcy, aby impuls przeniknął do mięśni szkieletowych.

Po zastosowaniu tasera sprawca przestał dusić i puścił pokrzywdzonego.

Chwilowy ból i oszołomienie wykorzystuje policjant odciągający rękę sprawcy. Na trzymaną przez niego lewą rękę stosuje dźwignię łokciową zewnętrzną i sprowadza napastnika do parteru.

Policjant asekurujący obserwuje przebieg sytuacji i z odbezpieczonym paralizatorem gotowy jest do ponownego użycia z przyłożenia, gdyby zaszła taka potrzeba. Następnie policjant zakłada kajdanki, sprawdza osobę i podnosi ją sam lub wspólnie z asekurującym policjantem.

2.8. Strzał kartridżem ostrym w przypadku ataku na policjanta niebezpiecznym narzędziem – patrol dwuosobowy

Podczas interwencji z zagrożeniem życia i zdrowia policjanci dobyli ŚPB w postaci broni palnej i paralizatora elektrycznego Taser X26. Osobnik wezwany do zaniechania czynu zabronionego i położenia niebezpiecznego narzędzia nie stosuje się do poleceń

i wymachując nożem (siekierą, kilofem, toporem), atakuje policjantów.

Policjant trzymający broń palną, stosując zasadę minimalizacji skutków, wstrzymuje się od oddania strzału i czeka na partnera, który dobył paralizator i go odbezpieczył. Polecił odłożenie topora, ostrzegł o strzeleniu z paralizatora, oddał celny strzał w kierunku napastnika. Sondy wbiły się w ciało sprawcy. Jedna na wysokości składania ramienia z mięśniem piersiowym wielkim, a druga poniżej lewego biodra. Taki rozstaw sond spowodował całkowite obezwładnienie napastnika.

Napastnik przewraca się.

Policjant asekurujący chowa broń palną do kabury.

Następnie podchodzi do obezwładnianego paralizatorem napastnika, blokuje mu swoim kolaniem prawe przedramię. Wydaje polecenie, aby puścił topór, po czym wyciąga mu rękę spod twarzy.

Policjant, który strzelił z kartridża ostrego cały czas obserwuje przebieg zdarzenia. Trzyma sprawcę na przewodach wysokiego napięcia z odbezpieczonym paralizatorem, aby w każdej chwili, w przypadku powstania zagrożenia, użyć go ponownie i aplikować agresorowi impulsy obezwładniające.

W dalszej kolejności unieruchamia napastnika w parterze, uciskając jego ramię na wysokości mięśnia najszerzego grzbietu swoim kolanem.

Trzymając zablokowaną swoimi kolanami jedną rękę sprawcy w dźwigni łokciowo barkowej, wyciąga kajdanki i zakłada je na tę rękę.

Wydaje polecenie podania drugiej ręki i zakłada na nią kajdanki.

Następnie zabezpiecza kajdanki i sprawdza, czy osoba nie posiada innych niebezpiecznych przedmiotów. Zaczyna od głowy, przez kark, plecy, pośladki, krocze do ud i nóg.

Przewraca napastnika na prawy bok, poleca mu obrócenie się, ciągnąc go równocześnie na siebie do dalszego sprawdzenia. Sprawdza wówczas twarz usta bok, krocze i nogi. W tym czasie policjant asekurujący zabezpiecza bezpiecznikiem skrzydełkowym paralizator i wypina z niego wystrzelony kartridż.

Kładzie kartridż na podłożu, tak aby mógł po niego później sięgnąć.

Chowa paralizator do kabury. Zakłada rękawiczki gumowe i zbliża się do leżącego sprawcy trzymanego przez partnera z patrolu.

Usuwa z ciała wbite sondy.
Wyciągając sondę należy miejsce gdzie jest wbita rozciągnąć kciukiem i palcem wskazującym. Drugą ręką uchwycić sondę i energicznie szarpnąć do siebie.

Ubezpieczający policjant trzyma asekurową sprawcę, a drugi wyciąga następną sondę w taki sam sposób jak pierwszą.

Po wyciągnięciu sond z ciała policjant powraca do sprawdzania osoby. Kładzie ją na brzuchu, przechodzi naokoło głowy, przekręca na siebie na jej lewy bok i sprawdza ten bok.

W tym czasie policjant wkłada
obie sondy igłą w dół do otworów
w kartridżu.

Przewija gumową rękawiczkę z dłoni
na kartridż w celu zabezpieczenia.

Po sprawdzeniu policjant podnosi
zatrzymanego, wydając polecenia:
zegnij lewą nogę!, klęknij! wstań!,
stosując dźwignię łokciowo-barkową
i nadgarstkową.

Następnie podnosi zatrzymanego
i prowadzi do radiowozu.
Przed opuszczeniem miejsca zdarzenia
wzywa się grupę dochodzeniową w celu
zabezpieczenia topora, a jeżeli nie
przyjedzie, to niebezpieczne narzędzie
zabezpieczą osobiście policjanci
interweniujący.

PODSTAWOWE ZASADY BEZPIECZEŃSTWA PODCZAS POSŁUGIWANIA SIĘ URZĄDZENIEM TASER X 26:

1. Nie używaj tasera dopóki nie przejdziesz odpowiedniego przeszkolenia.
2. Traktuj paralizator zawsze jak naładowany.
3. Dotykasz palcem języka spustowego tylko wtedy kiedy podjąłeś w 100% decyzję, że będziesz strzelał.
4. Nie celuj bez potrzeby w ludzi i zwierzęta chyba, że z zamiarem użycia.
5. Nie kieruj wiązki promienia laserowego w oczy.
6. Zawsze zabezpieczaj paralizator przed wymianą kartridża lub dotknięciem załadowanego kartridża.
7. Trzymaj ręce z daleka od przedniej części urządzenia – elektrod, chyba że jest ono zabezpieczone.
8. Wymieniając kartridż nie trzymaj palców ani dłoni na wysokości panelu.
9. Gdy taser emituje impulsy elektryczne, nie próbuj dotykać kartridża.
10. Gdy między elektrodami powstał łuk elektryczny, nie zbliżaj ręki do części przedniej tasera.
11. Unikaj kontaktu elektryczności statycznej i kartridża, ponieważ elektryczność statyczna może niekontrolowanie odpalić kartridż.
12. Kartridże w transporcie oraz nieużywane przechowuj z założoną ramką zabezpieczającą i w pudełkach.
13. Kartridża ostrego, nawet nie załadowanego do tasera, nie kieruj panelem w swoją lub kogokolwiek innego stronę.
14. Jeżeli wybierasz się w podróż, włóż paralizator do kabury, a całość do oryginalnego pudełka.
15. Zawsze wymieniaj kartridże na nowe przed upływem gwarancji (5 lat).

16. Nie uruchamiaj tasera w pobliżu łatwopalnych substancji. Łuk elektryczny może spowodować zapłon.
17. Strzelając kartridżem ostrym, celuj w umięśnione partie ciała i w nogi.
18. Nie strzelaj w głowę, twarz, gardło, piersi (kobiety), krocze.
19. Jeżeli trafiłeś przypadkowo w głowę, twarz, gardło, piersi (kobiety), krocze – w celu wyciągnięcia sond wezwij lekarza.
20. Po wyciągnięciu sond z partii mięśniowych odkaż miejsce wodą utlenioną i przyklej plaster.
21. Paralizator obezwładniając, chwilowo unieruchamia napastnika i czyni go bezwładnym. Osoba, która upada, może wyrzucić sobie krzywdę np. o ostre krawędzie przedmiotów, może stracić życie po upadku z wysokości lub do wody, zatem zwracaj uwagę na miejsce, w którym stosujesz paralizator. Pracuj wyobraźnią.

Literatura

1. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2011 r. nr 287, poz. 1687 j.t.).
2. Ustawa z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz.U. z 2013 r. poz. 628)
3. Ustawa z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (Dz. U. z 2012 r., poz. 576 j.t. z późn. zm.).
4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 lipca 2005 r. w sprawie sposobu postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień policjantów (Dz. U. z 2005 r. nr 141, poz. 1186).
5. Zarządzenie nr 768 KGP z dnia 14 sierpnia 2007 r. w sprawie form i metod wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę patrolową oraz koordynacji działań o charakterze prewencyjnym (Dz. Urz. KGP z 2007 r. nr 15, poz. 119 z późn. zm.).
6. Decyzja nr 19 Komendanta Głównego Policji z dnia 11 stycznia 2007 r. w sprawie wprowadzenia na uzbrojenie Policji paralizatora elektrycznego Taser X26 (Dz. Urz. KGP z 2007 r. nr 2 poz. 8).
7. Instrukcja obsługi Taser X26, UMO Technologie Militarne i Policyjne. Bezpieczeństwo Biznesu, Warszawa 2006 r.
8. Taser X26 najpotężniejsza broń niezabijająca, UMO Technologie Militarne i Policyjne. Bezpieczeństwo Biznesu, Warszawa 2006.
9. Baran M., Sielecki P., Wasik A.: Podręcznik policjanta prewencji, wyd. II, Katowice: Szkoła Policji w Katowicach, 2009.

Zakład Wyszukolenia Specjalnego

podinsp. Grzegorz Patrzek
podinsp. Marek Sulikowski
kom. Lubomir Stasiak

Szkoła Policji w Katowicach
ul. gen. Jankego 276
40-684 Katowice-Piotrowice
www.katowice.szkolapolicji.gov.pl

